

УНІВЕРСІТЭТ

Пераможца V Нацыянальнага конкурсу друкаваных СМІ
«Залатая літара» ў намінацыі «Найлепшая шматтыражная газета»

29 снежня 2016 года, № 20–21 (2167–2168)

Дарагія сябры!

Шчыра віншую вас з надыходам Новага года
і Нараджэння Хрыстова!

Новы год – гэта сапраўды незвычайнае свята, напоўненае адначасова радасцю, цеплынёй, надзеяй і прагай новых дасягненняў. Ён мае свае традыцыі, галоўнай з якіх, бясспрэчна, лічыцца асэнсаванне дасягнутага за год, які сыходзіць.

Усім нам ёсць чым ганарыцца і цешыцца ў гэтыя пераднавагоднія дні. Мінуты год прайшоў у БДУ пад знакам 95-гадовага юбілею! На самым высокім узроўні была адзначана велізарная роля нашага ўніверсітэта ў фарміраванні інтэлектуальнага багацця Беларусі і ўмацаванні яе прэстыжу на сусветнай адукацыйнай арэне. Пацвярджэннем гэтаму з'яўляюцца шматлікія факты. БДУ ўпершыню ўвайшоў у топ-400 найлепшых універсітэтаў свету, заняўшы 354 пазіцыю ў сусветным рэйтынгі аўтарытэтнага брытанскага агенцтва

QS. Гэта самы найлепшы вынік нашай ВУН за ўсю гісторыю! Такая высокая ацэнка адлюстроўвае прафесіяналізм нашай універсітэцкай супольнасці, неабмежаваны патэнцыял і магчымасці БДУ.

Усе самыя запатрабаваныя і актуальныя навуковыя даследаванні праводзяцца з удзелам навукоўцаў універсітэта. На нашым рахунку дасягненні ў галіне аэракасімічных і інфармацыйных тэхналогій, распрацоўка і выраб унікальных лекавых прэпаратаў і вымяральных прыбораў.

Адмысловы гонар выклікаюць студэнты факультэта міжнародных адносін, якія занялі першае месца ў конкурсе па міжнародным гандлёвым праве і камерцыйным арбітражу, апярэдзіўшы ў фінальным паядынку зборную з Гарварда. Нашы студэнты-спартсмены сталі

наймацнейшымі ў алімпійскіх спаборніцтвах у Рыа-дэ-Жанэйра. Я ўдзячны ўсім выкладчыкам і супрацоўнікам БДУ, датычным да нашых агульных перамог і дасягненняў. Упэўнены, што суладная праца, адказнасць і прафесіяналізм калектыву БДУ зробіць наступны год насычаным і багатым на радасныя падзеі, дазволіць нам скарыць новыя вяршыні і рэалізаваць усе вызначаныя планы.

Хай 2017 год стане годам новых здзяйсненняў, дабрабыту і росквіту. Жадаю вам, дарагія студэнты, выкладчыкі і супрацоўнікі, здароўя, аптымізму, бадзёрасці духу, добрага настрою, добра і міру вам і вашым сем'ям.

3 павагай,
рэктар БДУ акадэмік
Сяргей АБЛАМЕЙКА

У нумары:

ІМЯ, УЗНЯТАЕ З НЕБЫЦЦЯ

Артыкул пра рэктара БДУ
1936–1937 гг. Аляксея
КУЧЫНСКАГА

Стар. 2

ІНФАРМАТЫЗАЦЫЯ – ГЭТА МАСТАЦТВА МАГЧЫМАГА

Гутарка пра тэхналагічныя
дасягненні з начальнікам ЦІТ
Юрыем ВАРАТНІЦКІМ

Стар. 4

ЗАЎСЁДЫ ШАНУЙЦЕ ТОЕ, ШТО МАЕЦЕ

Інтэрв'ю з прарэктарам па
вучэбнай рабоце БДУ Сяргеем
ХОДЗІНЫМ

Стар. 5

СТУДЭНТЫ ГОДА–2016

Штогадовы конкурс вызначыў
найлепшых студэнтаў
2015/2016 навуч. года

Стар. 6

Весткі з рэктарата

МАРШАЛ Сената Польшчы Станіславаў Карчэўскі сустрэўся са студэнтамі і выкладчыкамі філалагічнага факультэта пры ўдзеле Старшыні Савета Рэспублікі НС РБ Міхаіла Мясніковіча, пасла Польшчы ў Беларусі Конрада Паўліка і рэктара БДУ Сяргея Абламейкі. С. Карчэўскі распавёў пра свой жыццёвы шлях, парэкамендаваў моладзі актыўнай удзельнічаць у грамадскім жыцці. Таксама ён падарыў БДУ падручнікі польскай мовы і памятны знак з гербам польскага Сойма. Студэнты-паланісты прачыталі вершы і паказалі тэатральнае прадстаўленне на польскай мове.

ВОСЕМ маладых навукоўцаў БДУ удастоены штомесячных стыпендыяў Прэзідэнта Беларусі на 2017 год. Сярод іх: загадчыца кафедры міжнароднага права ФМА **Кацярына Дзвіжыцкая**, навуковы супрацоўнік кафедры біяфізікі фізічнага факультэта **Ніна Крылова**, м.н.с. кафедры мікрабіялогіі біялагічнага факультэта **Кірыла Кудзін**, навуковы супрацоўнік НДІ ФХП **Сяргей Перавознікаў**, дацэнт МДЭ імя А. Д. Сахарова БДУ **Мікалай Плавінскі**, загадчык кафедры МДЭ імя А. Д. Сахарова БДУ **Аляксей Сыса**, дацэнт кафедры сацыялогіі ФХП **Алена Шкурова**.

УПРАЎЛЕННЕ па справах культуры БДУ ўзнагародзілі падзячным лістом Адміністрацыі Маскоўскага раёна г. Мінска за актыўны ўдзел творчых калектываў у гарадскіх і рэспубліканскіх мерапрыемствах, прысвечаных Году культуры.

Паводле інфармацыі
прэс-службы БДУ

УРАЧЫСТАСЦІ

Вялікі спорт у БДУ

У нашым універсітэце рэгулярна праводзяцца спартыўныя мерапрыемствы, святы і спаборніцтвы па розных відах спорту, студэнты штогод становяцца прызёрамі прэстыжных рэспубліканскіх і міжнародных турніраў. У рамках прэс-канферэнцыі пад дэвізам «Спартыўная эліта выбірае БДУ» 20 снежня былі падведзены спартыўныя вынікі года, а журналісты задалі пытанні рэктару акадэміку **Сяргею Абламейку**, спартсменам **Джавіду Гамзатаву** і **Ігару Бокаму**, а таксама старшаму выкладчыку кафедры фізвыхавання і спорту, барцу **Камандару Маджыдаву**.

У круглагадовай *універсіядзе БДУ* ўдзельнічалі 15 факультэтаў, а таксама студэнты ДІКСТ, ІБМТ, Інстытута журналістыкі і МДЭ імя А. Д. Сахарова. Спаборніцтвы праходзілі па 20 відах спорту. Першае месца ў чарговы раз заняў

юрыдычны факультэт, на другім – факультэт міжнародных адносін. Замкнуў тройку механіка-матэматычны факультэт.

Таксама названы лаўрэаты 5 намінацый. «Найлепшымі спартсменамі года» прызнаны: студэнты

юрфака, бронзавы прызёр Алімпійскіх гульняў у Рыа-дэ-Жанэйра па грэка-рымскай барацьбе **Джавід Гамзатаў** і 11-разовы чэмпіён Паралімпійскіх гульняў па плаванні, шматразовы чэмпіён свету і Еўропы **Ігар Бокі**.

Званнем «Найлепшая гульнявая каманда» ганаравана зборная **БДУ па шахматах**. Тытул «Найлепшы трэнер-выкладчык года» прысуджаны старшаму выкладчыку КФВіС **Мікалаю Прусаву**. «Найлепшым трэнерам-арганізатарам года» названа старшы выкладчык КФВіС **Кацярына Лысенка**.

На прэс-канферэнцыі было абвешчана пра заснаванне рэктаратам новай спартыўнай прэміі «Спартыўны алімп БДУ». Прэміі былі прысуджаны дзесяці найлепшым спартсменам універсітэта, якія годна прадставілі Беларусь на спартыўных спаборніцтвах.

Лаўрэатамі сталі студэнты юрыдычнага факультэта **Ігар Бокі** і **Джавід Гамзатаў**; студэнты эканамічнага факультэта сярэбраныя прызёры чэмпіянату свету сярод студэнтаў па каратэ **Рэнат Архіпенка**, **Дзмітрый Архіпенка** і студэнт факультэта ФХП **Глеб Алексін**; студэнт ІБМТ бронзавы прызёр VII чэмпіянату свету сярод студэнтаў па боксе **Яўген Меднік**; прызёры чэмпіянату свету па грэка-рымскай барацьбе студэнт гістарычнага факультэта **Мікалай Стадуб** (серабро) і студэнт юрыдычнага факультэта **Віктар Сасуноўскі** (бронза); студэнткі юрфака пераможца агульнага заліку юніёрскага Кубка ІВУ сезона 2015/2016 **Дар'я Блашко** (біятлон) і шматразовая чэмпіёнка Бе-

(Заканчэнне на старонцы 8)

Імя, узнятае з небыцця

(Аляксей Сцяпанавіч Кучынскі — рэктар БДУ 1936–1937 гадоў)

Увесь калектыў нашага ўніверсітэта можна павіншаваць: пасля напружаных пошукаў удалося выявіць у архівах Масквы ўнушалны стос дакументаў, якія распавядаюць пра жыццёвы і працоўны шлях аднаго з тых, хто з’яўляўся кіраўніком БДУ ў трагічныя 1930-я гады.

Імя **Аляксея Сцяпанавіча КУЧЫНСКАГА**, які з красавіка 1936 года па люты 1937 года ўзначальваў універсітэт, гісторыкам, што вывучаюць дзейнасць нашай alma mater, дастаткова вядомае. Так, калі на мяжы XX і XXI стагоддзяў рыхталася кніга «Гісторыя Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта ў біяграфіях яго рэктараў», былі ўважліва прагледжаны і некаторыя звесткі пра дзейнасць ва ўніверсітэце гэтага амаль што «таямнічага» рэктара. Таямнічага таму, што не ўдалося выявіць больш-менш дакладнай інфармацыі не толькі пра яго дзейнасць на высокай пасадзе, але і нават фотаздымак — асабісты ці групавы — які б дазволіў уявіць вобраз універсітэцкага кіраўніка. А былі прагледжаны фонды Нацыянальнага архіва, архіва Камітэта дзяржаўнага архіва кінафотадэкаў (У. І. Пічэты, Я. П. Каранеўскага, А. І. Дзякава, Н. М. Бладыка, У. С. Бабраўніка і П. П. Савіцкага) утрымліваюць найцікавейшую, багату інфармацыю. Вядома, што газеты і часопісы тых дзесяцігоддзяў сёння ўвогуле з’яўляюцца выдатнай дакументальнай крыніцай па гісторыі БДУ.

Таму прыйшлося скарыцца і на час адкласці распавяданне пра аднаго з рэктараў 1930-х гадоў. Былі яшчэ два аргументы, чаму А. С. Кучынскага можна «як бы» не далучаць да шэрагаў «сапраўдных» рэктараў. Па-першае, таму што ў вядомых крыніцах ён звычайна называўся ў якасці толькі «часова выконваючага абавязкі», а не афіцыйна прызначанага рэктара. У тых суровыя гады такіх «ЧВА» рэктара было шмат — ад прарэктара па гаспадарчай частцы і адначасова супрацоўніка НКУС М. А. Ліхтарнікава да выпускніка аспірантура Л. М. Шнеерсона, што толькі-толькі прыехаў з Ленінграда і

застаўся на пасадзе выкладчыка новай гісторыі. Па-другое, за невялікі час кіравання ўніверсітэтам Аляксей Сцяпанавіч проста не змог прынесці нешта новае ні ў арганізатарскім, ні ў вучэбным, ні ў навуковым плане. Але імкнуўся адпавядаць патрабаванням часу. Можна казаць, што яго рэктарская місія была вызначана «зверху» дастаткова жорстка: калі не «крызісны менеджар», то чарговая высокапастаўленая ахвяра для папаўнення спісаў, рэгулярна запатрабаваных Цэнтрам для абнаўлення.

Між тым у аўтараў кнігі пра ўніверсітэт і яго рэктараў увесь час заставалася нейкая ўнутраная незадаволенасць канчатковым вынікам сваёй працы. Было вядома, што Аляксей Сцяпанавіч стаў ахвярай страшэннага 1937 года. І што ён быў расстраляны разам з двума сваімі калегамі — папярэднімі рэктарамі БДУ Я. П. Каранеўскім і А. І. Дзякавым. Расстраляны сярод больш як 130 прадстаўнікоў беларускіх інтэлектуалаў у ноч з 29 на 30 кастрычніка 1937 г. Расстраляных якраз напярэдадні 16-й гадавіны ад пачатку працы Беларускага ўніверсітэта... З часам гэты факт становіўся ўсё больш балючым ва ўспрыманнях, што мы проста вось так палічылі залішнім распавесці ў кантэксце агульнай гісторыі БДУ пра неардынарнага сваёй біяграфіяй кіраўніка. А тое, што насамрэч біяграфія гэтага чалавека была неардынарнай, гаварылі нават тыя дакументы, якія ўдалося знайсці яшчэ на мяжы стагоддзяў — мінулага і сучаснага. Было вядома, што А. С. Кучынскі прайшоў жыццёвы шлях, які можна

наўпрост успрымаць у рэчышчы імкнення разбуджанага рэвалюцыяй беларусаў да рэалізацыі сваіх непапулярных інтэлектуальных магчымасцяў. А галоўнае — да ўзбагачэння, развіцця тых здольнасцяў, якія былі падараваны бацькамі, прыродай, асяроддзем жыцця.

Пасля гэтага працяглага ўступу хацелася б зрабіць яшчэ адзін — звярнуцца да абставін апошніх месяцаў. І тут прыходзіцца зноў узгадаць постаць універсітэцкага рэктара. На гэты раз сучаснага. На здзіўленне, наш рэктар-матэматык праявіў сябе якасным гісторыкам-даследчыкам. І — што важна — упартым энтузіястам пошукаў абсалютна даказальных звестак пра важныя абставіны яшчэ далёка не высветленай гісторыі нашага ўніверсітэта. Ён і вызначыў для гісторыкаў неабходнасць, дакладней, ганаровы абавязак: знайсці «адсутныя звёны» ў біяграфіі Аляксея Сцяпанавіча. А асабліва знайсці яго фотавобраз, каб далучыць да галерэі 18 універсітэцкіх рэктараў, якую па ініцыятыве С. У. Абламейкі ўрачыста адкрылі ў фае другога паверха корпуса рэктарата, змясцілі на сайце ўніверсітэта. У ідэале ж ставілася задача ў найбліжэйшы час прасачыць біяграфію гэтага рэктара праз гісторыю БДУ і гісторыю Беларусі такіх складаных і пераломных 1930-х гадоў.

У чарговы раз былі «пракапаны» стосы архіўных спраў. Вынік нулявы, нічога новага знайсці не ўдалося, хаця стала магчымым удакладніць некаторыя абставіны. Дзякуючы сучасным камунікацыйным сродкам вышло А. С. Кучынскі прайшоў звесткі адклаліся ў архіве

Смаленск, губернская земская ўправа. У 1920-я ў гэтым будынку працаваў будучы рэктар БДУ Аляксей Кучынскі

Смаленска, дзе А. С. Кучынскі ў 1920-я гады працаваў на розных пасадах. Нашы калегі са Смаленскага дзяржаўнага ўніверсітэта (сам рэктар-гісторык Я. У. Кодзін і дацэнт М. У. Кайль) вельмі ўсхвалявана адгукнуліся на просьбу рэктара БДУ аператыўна высветліць сітуацыю. Хутка яны даслалі пісьмо з Дзяржаўнага архіва Смаленскай вобласці з подпісамі яго кіраўніка А. В. Баркова і двух архіўных супрацоўнікаў. У пісьме падаваліся грунтоўныя звесткі пра змест дакументаў двух фондаў (Р-1007 і Р-13), якія ўтрымліваюць пяць спраў з інфармацыяй пра А. С. Кучынскага. Стала вядома, што будучы ўніверсітэцкі кіраўнік на пачатку 1920-х гадоў працаваў у Мсціславе на пасадзе старшыні павятовага выканкама. Вось толькі ніякіх фотаздымакаў, на жаль, справы не ўтрымлівалі. Не знайшліся звесткі і канонт працы Аляксея Сцяпанавіча на пасадзе адказнага рэдактара смаленскай газеты «Рабочий путь».

Адначасова намі былі зроблены крокі па высвятленні наяўнасці звестак у архівах Масквы, бо мелася дакладная інфармацыя, што Аляксей Сцяпанавіч доўгія гады намагаўся атрымаць вышэйшую адукацыю і нават навуковую ступень у Эканамічным інстытуце чырвонай прафесуры пры ЦВК СССР. Адшукліся і дакладныя архіўныя арыенціры: Дзяржаўны архіў Расійскай Федэрацыі, фонд Р 5144, вопіс 2, справы 4137 і 2090. Зноў прыйшлося з мэтай аператыўнасці звярнуцца да калегаў, на гэты раз маскоўскіх. Яны даслалі новы стос звестак, якія дэталізавалі і крыху пашырылі наяўныя. Але і яны не дазволілі дасягнуць мэты — і гэтыя архіўныя справы фотаздымакаў не ўтрымлівалі.

Як бы ў чарговы раз неабходна было скарыцца. Але не хацелася. Ды і Сяргей Уладзіміравіч, наш рэктар, настойліва паўтараў: «Ну не можа такога быць, каб мы не аднавілі гістарычную справядлівасць!» І спробы працягваліся, хаця паўсядзёнасць працы, зразумела, не спрыяла этэскараванаму пошуку. Самому паехаць на

тэды ў Маскву, панюхаць салодкі пыл архіўных спраў, памучыцца здагадкамі, дзе і якімі шляхамі шукаць неабходнае — што можа быць для гісторыка важнейшым?! І тут руку дапамогі працягнуў сам начальнік Дзяржаўнага высветлення Рэспублікі Беларусь Уладзімір Іванавіч Адамушка. Як дасканалы гісторык і выхаванец БДУ, ён да сэрца прыняў просьбу пра дапамогу. Прыняў і адразу звязаўся са сваімі добрымі сябрамі-калегамі — кіраўнікамі маскоўскіх архіваў. Такі абсалютна грунтоўны і абсалютна зацікаўлены падыход хутка даў плён. У каторы раз прадпрынятыя намаганні даказалі старую як свет ісціну «рукапісы не гараць»! І не згарэла ў віхуры жорсткага часу фотакартка нашага рэктара!

Пакуль што прыходзіцца канстатаваць, што захавалася, можа, толькі адзіная з наяўных. Гэта, пэўна, так, бо за смерцю Аляксея Сцяпанавіча ў хуткім часе адбылося знішчэнне яго сям’і — жонкі Алены і 17-гадовага сына Дзмітрыя, вучня 9 класа 4-й мінскай школы. Паводле прысуду ўсю маёмасць сям’і канфіскавалі. А потым была вайна...

Вобраз Аляксея Сцяпанавіча захаваўся амаль што цудоўна. Як цудоўна і быў ён знойдзены там, дзе шукаць і не збіраліся — у партыйным фондзе (Фонд 17. Вопіс 100. Справа 16978) Расійскага дзяржаўнага архіва сацыяльна-палітычнай гісторыі. Дзякуючы адказнасці нашых маскоўскіх калегаў-архівістаў — перш за ўсё дырэктара архіва А. К. Сарокіна — меў навіта там сярод мноства найцікавейшых пісьмоўых сведчанняў быў выяўлены «Регистрационный бланк и отчетная карточка на партбилет № 0831851 (образца 1936 г.) Кучынскаго А. С.» Якраз у 1936 г., 13 чэрвеня, на пасадзе ўніверсітэцкага кіраўніка Аляксей Сцяпанавіч пераафармляў свае партыйныя дакументы! А таму знешні выгляд гэтага прыгожага і годнага мужчыны поўнаасцю адпавядае таму ўспрымання, якое было ўласнасцю калегаў і студэнтам рэктара. І нашаму!

Імкліва раскруціліся

наступныя эпізоды жыцця рэктара. У справе разам захаваюцца аркушы, з якіх вынікае: новенькія партыйныя дакументы ўжо 10 красавіка 1937 г. былі «погашены (анулірованы) ЦК КП(б) Беларусі» як на ісклучэнна з членаў партыі со следуючай формуліроўкай: «Исключен как активный участник контрреволюционной нацдемской организации, активный участник Московского эсэровского съезда, что скрыл от партии, за связь с контрреволюционными нацдемскими элементами».

У невялікім інфармацыйным артыкуле газеты нельга (і няма патрэбы) распавесці пра перыпетыі лёсу аднаго з 19 (цяпер ужо менавіта дзявятнацаці!) рэктараў Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. Для гэтага будзе абраны іншы фармат. Вядома, што магчыма і неабходна абягульніць некалькі колькасць інфармацыі — якая ўжо была ў нашым распараджэнні, і новую, што мы і нашы калегі з Мінска, Смаленска, Масквы адшукалі падчас высвятлення наяўнасці фотакарткі.

А пытанне, лічыць ці не Аляксея Сцяпанавіча рэктарам (ці ўсяго толькі «ЧВА»), здымае афіцыйнае рашэнне аб яго рэабілітацыі ад 18 снежня 1956 года. У ім лапіліся «рукапісы не гараць»! І не згарэла ў віхуры жорсткага часу фотакартка нашага рэктара!

Пакуль што прыходзіцца канстатаваць, што захавалася, можа, толькі адзіная з наяўных. Гэта, пэўна, так, бо за смерцю Аляксея Сцяпанавіча ў хуткім часе адбылося знішчэнне яго сям’і — жонкі Алены і 17-гадовага сына Дзмітрыя, вучня 9 класа 4-й мінскай школы. Паводле прысуду ўсю маёмасць сям’і канфіскавалі. А потым была вайна...

Вобраз Аляксея Сцяпанавіча захаваўся амаль што цудоўна. Як цудоўна і быў ён знойдзены там, дзе шукаць і не збіраліся — у партыйным фондзе (Фонд 17. Вопіс 100. Справа 16978) Расійскага дзяржаўнага архіва сацыяльна-палітычнай гісторыі. Дзякуючы адказнасці нашых маскоўскіх калегаў-архівістаў — перш за ўсё дырэктара архіва А. К. Сарокіна — меў навіта там сярод мноства найцікавейшых пісьмоўых сведчанняў быў выяўлены «Регистрационный бланк и отчетная карточка на партбилет № 0831851 (образца 1936 г.) Кучынскаго А. С.» Якраз у 1936 г., 13 чэрвеня, на пасадзе ўніверсітэцкага кіраўніка Аляксей Сцяпанавіч пераафармляў свае партыйныя дакументы! А таму знешні выгляд гэтага прыгожага і годнага мужчыны поўнаасцю адпавядае таму ўспрымання, якое было ўласнасцю калегаў і студэнтам рэктара. І нашаму!

Імкліва раскруціліся

ДЫСКУСІЯ

8 снежня на Прафесарскім сходзе БДУ выступіў Генеральны пракурор Беларусі Аляксандр КАНЮК, а таксама абмеркаваны даклад рэктара акадэміка Сяргея АБЛАМЕЙКІ пра гісторыю стварэння нашага ўніверсітэта і сённяшняе выклікі.

Сустрэча была заклікана спрыяць умацаванню даверу і падтрыманню дыялогу работнікаў універсітэта з органамі дзяржаўнай улады. Генеральны пракурор распавёў прысутным пра асаблівасці рэформы судова-прававой сістэмы ў нашай краіне, пра ролю органаў нагляду ў прафілактыцы і папярэджанні злачынстваў. Пасля выступлення былі заданы пытанні, якія тычацца праблемы смяротнага пакарання, захаду па барацьбе з эканамічнымі злачынствамі, новай падыходы да расследавання злачынстваў у сферы высокіх тэхналогій.

Аляксандр Канюк, які сам з'яўляецца выпускніком юрыдычнага факультэта, падзякаваў кіраўніцтву ўніверсітэта і прафесарскаму сходу за магчымасць сумленна і адкрыта распавесці пра дзейнасць Генеральнай пракуратуры, абмеркаваць актуальныя сацыяльныя пытанні, наладзіць супрацоўніцтва з вядучай вышэйшай навучальнай установай краіны.

Старшыня прэзідыума прафесарскага сходу прафесар Анатоля Зелянку адзначыў, што сустрэчы падобнага роду накіраваны на кансалідацыю беларускага грамадства і маюць усе шанцы стаць традыцыйнымі. Наступным быў даклад рэктара акадэміка Сяргея Абламейкі пра гісторыю стварэння БДУ і перспектывы яго развіцця на працягу стагоддзя юбілею. Рэктар акцэнтаваў увагу на актыўнай інтэграцыі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта ў сусветную адукацыйную прастору, удасканаленні арганізацыі адукацыйнага працэсу.

Шырокі рэзананс у аўдыторыі выклікала пытанне пра дату заснавання ўніверсітэта, які сёння з'яўляецца буйным навукова-адукацыйным, даследчым, культур-

Адкрыты дыялог: дзяржава і БДУ

Генеральны пракурор Беларусі Аляксандр Канюк

Рэктар БДУ акадэмік Сяргей Абламейка

Дэкан юрыдычнага факультэта Сяргей Балашэнка

ным цэнтрам. Сяргей Уладзіміравіч адзначыў, што пры падрыхтоўцы да імпрэзы 95-годдзя БДУ была дэталёва вывучана гісторыя стварэння ўніверсітэта і, у прыватнасці, вызначана, што афіцыйным дакументам пра адкрыццё БДУ з'яўляецца прыняты **25 лютага 1919 года** Дэкрэт ЦВК рабочых, сялянскіх, і салдацкіх дэпутатаў ССРБ.

З таго часу пачалася падрыхтоўчая праца па стварэнні ўніверсітэта, што пацвярджаюць гістарычныя сведчанні і крыніцы. Акрамя таго, стварэнне першага нацыянальнага ўніверсітэта ішло паралельна са станаўленнем дзяржаўнасці. Разам з тым рэктар падкрэсліў, што ў дадзены момант гаворка не ідзе пра змену даты заснавання ўніверсітэта. Сёння, па мер-

каванні акадэміка Сяргея Абламейкі, наспела неабходнасць вярнуць гістарычную праўду і ўвесці ва ўніверсітэцкі календар дату 25 лютага 1919 года як дату ўсталявання БДУ, захавайшы пры гэтым дату **30 кастрычніка 1921 года** як дату пачатку навучальных заняткаў.

Па завяршэнні дакладу рэктар ініцыяваў дыскусію, падчас якой выступілі: дэкан факультэта міжнародных адносін доктар гістарычных навук В. Г. Шадурскі; дэкан гістарычнага факультэта доктар гістарычных навук А. Г. Кахановіч; дэкан юрыдычнага факультэта, доктар юрыдычных навук С. А. Балашэнка, загадчык кафедры філасофіі і метафизікі доктар філасофскіх навук А. І. Зелянку. Доклад рэктара быў падтрыманы, разам з тым

удзельнікі прафесарскага сходу выказаліся пра неабходнасць шырокага грамадскага абмеркавання пытання пра дату заснавання ўніверсітэта.

С. У. Абламейка падзякаваў прысутным і выказаў спадзяванне, што і ў далейшым Прафесарскі сход БДУ будзе таксама актыўна ўдзельнічаць у прыняцці стратэгічных для развіцця ўніверсітэта рашэнняў.

Такім чынам, чарговае пасяджэнне Прафесарскага сходу БДУ пацвердзіла неабходнасць адкрытага прафесійнага абмеркавання жыццёва важных пытанняў, якія тычацца дзейнасці ўніверсітэта, а таксама яго ролі ў сацыяльным і культурным развіцці незалежнай Беларусі.

Ілья КАЛЯДКА,
аспірант ФФСН

НАШЫ ЮБІЛЯРЫ

- 01 студзеня** Калацкая Людміла Уладзіміраўна, дацэнт кафедры інтэлектуальных сістэм
01 студзеня Урбановіч Аляксандр Іосіфавіч, дацэнт кафедры матэматычнага мадэлявання і кіравання
01 студзеня Макарава Тамара Іванаўна, прафесар кафедры экалагічнага і аграрнага права
01 студзеня Кандратовіч Наталля Міхайлаўна, дацэнт кафедры канстытуцыйнага права
02 студзеня Бурмакоў Аляксандр Панцялеевіч, дацэнт кафедры фізічнай электронікі і нанатэхналогій
03 студзеня Свораб Аляксандр Канстанцінавіч, дацэнт кафедры перыядычнага друку
03 студзеня Вараб'ёў Васіль Пятровіч, загадчык кафедры медыялогіі і вэб-журналістыкі
08 студзеня Мацвееў Генадзь Васільевіч, дацэнт кафедры вышэйшай матэматыкі
09 студзеня Выляганін Дзяніс Уладзіміравіч, дацэнт кафедры геаметрыі, тапалогіі і метадыкі выкладання матэматыкі
11 студзеня Яцухна Валянцін Мінавіч, загадчык НДЛ экалогіі ландшафту геаграфічнага факультэта
13 студзеня Сяргеёў Уладзімір Ігнацьевіч, загадчык навучальнай лабараторыі кафедры інфармацыйных тэхналогій
14 студзеня Бураў Леанід Іванавіч, дацэнт кафедры агульнай фізікі
14 студзеня Якуба Святлана Міхайлаўна, дацэнт кафедры сучаснай беларускай мовы
15 студзеня Сідарэнка Валеры Пятровіч, дацэнт кафедры эканамічнай геаграфіі Беларусі і дзяржаў Садружнасці
16 студзеня Новікаў Ігар Анатольевіч, начальнік ваеннага факультэта
19 студзеня Шапалевіч Васіль Рыгоравіч, прафесар кафедры фізікі цвёрдага цела
20 студзеня Кашкевіч Сяргей Іванавіч, дацэнт кафедры інфармацыйных сістэм кіравання
24 студзеня Зелянку Анатоля Ізотаў, загадчык кафедры філасофіі і метафизікі навукі
24 студзеня Арлова Алена Мікалаеўна, дацэнт кафедры матэматычнага мадэлявання і аналізу дадзеных

АБ'ЯВЫ

БЕЛАРУСКИ ДЗЯРЖАЎНЫ УНІВЕРСІТЭТ

АБ'ЯЎЛЯЕ КОНКУРС НА ЗАМЯШЧЭННЕ ПАСАД:

ЗАГАДЧЫКАЎ КАФЕДРАЎ: стылістыкі і літаратурнага рэдагавання, фізічнага выхавання і спорту, дызайну, тэлебачання і радыёвяшчання.

ПРАФЕСАРАЎ КАФЕДРАЎ: нелінейнага аналізу і аналітычнай эканомікі, сучаснай беларускай мовы.

ДАЦЭНТАЎ КАФЕДРАЎ: заалогіі, мікрабіялогіі, рускай мовы, медыялогіі і вэб-журналістыкі, англійскай мовы гуманітарных факультэтаў, фізічнага выхавання і спорту, інтэлектуальных сістэм, аналітычнай хіміі, гісторыі Беларусі новага і найноўшага часу, міжнароднага права.

СТАРШЫХ ВЫКЛАДЧЫКАЎ КАФЕДРАЎ: медыялогіі і вэб-журналістыкі, англійскай мовы гуманітарных факультэтаў, англійскай мовы прыродазнаўчых факультэтаў, фізічнага выхавання і спорту, міжнародных адносін, дыскрэтнай матэматыкі і алгарытмікі, матэматычнага мадэлявання і аналізу даных, заалогіі, аналітычнай хіміі, аналітычнай эканомікі і эканаметрыкі, інавацыйнага менеджменту, міжнароднага менеджменту, германскіх моў, міжнародных эканамічных адносін, агульнай і клінічнай псіхалогіі, тэлебачання і радыёвяшчання.

ВЫКЛАДЧЫКАЎ КАФЕДРАЎ: этналогіі, музеалогіі і гісторыі мастацтваў, канстытуцыйнага права, інавацыйнага менеджменту, АСІСТЭНТАЎ КАФЕДРАЎ: дыскрэтнай матэматыкі і алгарытмікі, інфармацыйных сістэм кіравання, інфарматыкі і камп'ютарных сістэм, біяхіміі, батанікі, мікрабіялогіі.

Тэрмін конкурсу – адзін месяц з дня агульнага аб'явы.

Адрас: 220030, г. Мінск, вул. Бабруйская, 5-а, упраўленне кадраў, тэл. 209-54-36.

ДЗЯРЖАЎНЫ ІНСТЫТУТ КІРАВАННЯ

І САЦЫЯЛЬНЫХ ТЭХНАЛОГІЙ БДУ

АБ'ЯЎЛЯЕ КОНКУРС НА ЗАМЯШЧЭННЕ ПАСАД:

ДАЦЭНТА кафедры эканомікі і кіравання бізнесам (2), ВЫКЛАДЧЫКА кафедры мастацтваў.

Тэрмін конкурсу – адзін месяц з дня агульнага аб'явы.

Адрас: 220004, г. Мінск, вул. Шпалерная, 7, ДІКСТ БДУ, аддзел кадраў, тэл. 306-00-28.

БДУ ў СМІ БЕЛАРУСІ

Інтэрв'ю рэктара БДУ Сяргея Абламейкі расійскаму часопісу «В мире науки» – «Университет растет вместе со студентами», №11, 2016.

Пра правядзенне прэс-канферэнцыі з удзелам студэнтаў-алімпійцаў БДУ – wuz.by (12.12), edu.gov.by (16.12), Tut.by, sputnik.by, minsknews.by, радыё «Сталіца», 1 Нацыянальны канал Беларускага радыё, Беларусь 5, Мінск-ТБ (20.12), «Рэспубліка» (21.12).

Маршал Сената Польшчы Станіслаў Карчэўскі сустрэўся са студэнтамі і выкладчыкамі філалагічнага факультэта БДУ – interfax.by, m.telegram.by, ex-press.by (02.12), Tut.by, радыё «Беларусь» (03.12), 21.by (04.12), БелТА, mail.ru, sputnik.by, newsbel.by, БТ-1, АНТ, СТБ, «СБ-Беларусь сёння» (06.12), edu.gov.by (07.12).

Пра IV міжнародную студэнцкую алімпіяду па менеджменце і эканоміцы «Бізнес-праект» – edu.gov.by, БелТА (05.12).

Штошы міжуніверсітэцкі Фэст нацыянальных культур прайшоў у Ліцэі БДУ – БелТА (08.12), edu.gov.by (09.12), БТ-1 (09.12).

Трэцякурсніца ДІКСТ БДУ Вольга Краўчанка стала пераможцай конкурсу «Валанцёр года» – edu.gov.by (05.12), 21.by (06.12), zviazda.by (07.12).

Калядны дабрачынны бал прайшоў на філалагічным факультэце БДУ – naviny.by, БелаПАН (17.12), БТ-1 (20.12).

Паводле інфармацыі прэс-службы БДУ

ЮБІЛЕІ

Маштабны хімічны кластар

16 снежня хімічны факультэт адсвяткаваў 85-гадовы юбілей.

Хімічны факультэт быў адкрыты ў 1931 г., але выкладанне хіміі ў сценах БДУ пачалося яшчэ ў 1921 г., калі пачалі працу кафедры неарганічнай хіміі і арганічнай хіміі, якія адносяцца да най-

старэйшых кафедраў нашага ўніверсітэта.

За 85 гадоў са сцен факультэта выйшла каля 9000 спецыялістаў-хімікаў, 25 з іх сталі акадэмікамі і членамі-карэспандэнтамі АН, сотні – кандыдатамі і дактарамі навук. Выпускнікі хімічнага факультэта зрабілі неацэнны ўнёсак у стварэнне беларускай хімічнай навукі, айчынай хімічнай і мікраэлек-

троннай прамысловасці, а ў апошнія гады граюць значную ролю ў развіцці фармацэўтычнай галіны Рэспублікі Беларусь.

Сам факультэт вырас у магутную навукова-адукацыйную структуру, у калектыве якой 2 акадэмікі, 2 члены-карэспандэнты, 23 дактары навук і 88 кандыдатаў навук. Вакол хімічнага факультэта сфарміраваўся цэлы

хімічны кластар з універсітэцкіх даследчых і вытворчых прадпрыемстваў, якія сумесна вырашаюць маштабныя навуковыя і практычныя задачы.

На святочным вечары 16 снежня сабраліся прадстаўнікі многіх пакаленняў хімікаў: студэнтаў, выпускнікі, выкладчыкі і супрацоўнікі хімфака, а таксама паважаныя госці.

Алена ХМЯЛЬНІЦКАЯ

«Інфарматызацыя – гэта мастацтва магчымага»

Развіццё сучаснай сістэмы адукацыі немагчымае без інфармацыйных тэхналогій, якія ўвесь час імкліва ўдасканальваюцца. Тое, што яшчэ ўчора здавалася экстравагантнай выдумкай, сёння з'яўляецца звыклым, а заўтра стане састарэлым рашэннем. **Пра канкрэтныя дасягненні ў галіне інфарматызацыі БДУ і пра тэхналагічныя навінкі нам распавёў начальнік Цэнтра інфармацыйных тэхналогій Юрый ВАРАТНІЦКІ.**

– **Юрый Іосіфавіч, як Вы ацэньваеце стан камп'ютарнай інфраструктуры ў БДУ, у тым ліку забеспячэнне бесправдным доступам?**

Адназначна і без залішняй сціпласці скажу, што камп'ютарная інфраструктура БДУ сёння найлепшая сярод устаноў вышэйшай адукацыі нашай краіны. Гэта датычыцца і бесправднага доступу. Па-першае, мы маем уласную бесправдную сетку, якая з'яўляецца свабодна даступнай і бясплатнай для ўсіх студэнтаў, выкладчыкаў і работнікаў. Па-другое, бесправдная сетка з'яўляецца часткай універсітэцкай сеткі з агульнымі правіламі доступу да яе. Рэквізіты доступу – лагін і пароль – што мае кожны супрацоўнік, сапраўдны для ўсіх прылад, якія падключаюцца да бесправднай сеткі БДУ. Па-трэцяе, бесправданая сетка БДУ – адзіная ў рэспубліцы сетка, якая інтэгравана ў міжнародную сістэму роўмінгавай аўтэнтыфікацыі Eduroam. Гэта дазваляе нашым студэнтам і выкладчыкам, прыехаўшы ў большасць універсітэтаў па ўсім свеце, не пераналадзваць свае мабільныя прылады, не атрымліваць там лагін і пароль, а непасрэдна ўваходзіць у сеткі гэтых універсітэтаў. Адпаведна і гасці, якія прыязджаюць да нас са сваім лагінам і паролем, свабодна ўваходзяць у нашу сетку. Адзінае, што мяне не задавальняе і прымушае зрабіць пэўныя агаворкі – зоны ўстойлівасці пакрыцця. Першапачаткова, калі мы стваралі сваю ўласную бесправдную сетку, мы меркавалі, што студэнты будучы працаваць у ёй у зонах свабодных ад заняткаў. Перш за ўсё гэта холы, універсітэцкі дворык, а таксама канферэнц-залы, залы пасяджэнняў саветаў факультэтаў – тыямесцы, дзе праходзяць масавыя мерапрыемствы. Больш за тое, менавіта такая палітыка прапагандавалася дэканамі факультэтаў. Але час бяжыць, і сёння мы разумеем, што патрэба ў бесправдным доступе значна шырэйшая і ўяўляе цікавасць не толькі ў вольны

час, але і непасрэдна на занятках.

Сёння студэнты старэйшых курсаў прыходзяць на камп'ютарныя лабараторныя практыкум са сваімі ноўтбукамі, што трэба толькі вітаць: гэта і зручна студэнтам, і выгадна ўніверсітэту. Мы павінны ствараць камп'ютарныя класы не згодна з прынцыпам «набіць лабараторны камп'ютарамі». Гэта павінны быць класы, дзе можна камфортна працаваць са сваімі прыладамі. Бо сёння ноўтбук для студэнта – тое ж самае, што агульны шыйтак канспекта для мяне 30 гадоў таму. Ужо ў гэтым годзе будзе рэалізаваны першы праект па практычна поўным пакрыцці бесправдным злучэннем БДУ навучальнага корпусна на Курчатава, 5. Корпус цікавы тым, што там размяшчаюцца два факультэты, якія, скажам так, узаемна дапаўняюць адзін аднаго: гэта факультэт радыёфізікі і камп'ютарных тэхналогій і факультэт сацыякультурных камунікацый.

Вось мы і паглядзім, як будучы выкарыстоўвацца бесправдныя сеткі, якія пакрываюць корпус, студэнтамі гэтых факультэтаў.

Акрамя сказанага, адзначу, што ў гэтым годзе мы забеспечылі добрае ўстойлівае пакрыццё бесправдным доступам універсітэцкага дворыка. Гэта было зроблена яшчэ вясной. На перыяд прыёмнай кампаніі мы далі бясплатны доступ да рэсурсаў прыёмнай камісіі і да ўсіх сайтаў даменнай зоны bsu з універсітэцкага дворыка ўсім ахвотным. А сёння пакрыццё ўніверсітэцкага дворыка – гэта частка агульнаўніверсітэцкай сеткі. Ёмістасць сеткі ўніверсітэта вельмі вялікая, канкрэтна дадзенага сегмента – болей за паўтысячы адначасовых падлучэнняў.

– **А хуткасць сеткі?**

– Хуткасць бесправднай сеткі вызначаецца перш за ўсё пунктамі доступу і колькасцю падключэнняў да іх. Калі ж казаць увогуле пра знешнія каналы доступу ўніверсітэта ў інтэрнэт, то на сёння мы

маем знешнія каналы агульнай ёмістасцю 2 Гбіт/сек. З іх 1 Гбіт – гэта ўласна інтэрнэт, 1 Гбіт ідзе ва ўнутраную навукова-інфармацыйную сетку нашай краіны. Гэта, дарэчы, зноў жа самы шырокі канал сярод навучальных устаноў Беларусі. Сёння на рабочым месцы любога пункта правадной сеткі БДУ рэальная сярэдняя хуткасць доступу ў працоўны час, калі і студэнты, і выкладчыкі знаходзяцца ва ўніверсітэце, складае каля 20 мбіт/сек.

– **Але ж інфарматызацыя БДУ – гэта не толькі інтэрнэт. Наколькі эфектыўна студэнты і выкладчыкі карыстаюцца магчымаасцямі, напрыклад, нашага суперкамп'ютарнага цэнтра?**

Перш за ўсё трэба прама сказаць, што магучасць нашага суперкамп'ютарнага цэнтра сёння не з'яўляецца чым-небудзь асаблівым. Выкарыстоўваючы сучасныя тэхналогіі (скажам, тэхналогію CUDA), сёння вы можаце атрымаць на сваім дэсктопе супастаўную і нават большую вылічальную магутнасць. Наш СК-цэнтр увадзіўся ў эксплуатацыю амаль дзесяць гадоў таму, і магутнасць сучасных суперкамп'ютараў значна вышэйшая. Але навошта ёнтады патрэбны, навошта марнаваць на яго сілы, рэсурсы, электраэнергію? Адказваю. Асноўная функцыя нашага СК-цэнтра сёння – адукацыйная. Нягледзячы на невысокую вылічальную магутнасць, наш суперкамп'ютар мае сучасную і рэалістычную архітэктур. На нашым суперкамп'ютары вучацца студэнты факультэта прыкладной матэматыкі і інфарматыкі, факультэта радыёфізікі і камп'ютарных тэхналогій. На ім працуюць студэнты і супрацоўнікі хімічнага, біялагічнага і іншых факультэтаў. Апошнім часам увадзяцца новыя навучальныя курсы, прысвечаныя суперкамп'ютэрным тэхналогіям, бо паралельныя вылічэнні – гэта сёння магістральны кірунак па-

вышэння прадукцыйнасці камп'ютараў. Гэта з аднаго боку. А другі бок тычыцца навуковых даследаванняў. І тут бачная яшчэ адна перавага, якую дае СК-цэнтр – маштабавальнасць. Рашэнні, якія нашы аспіранты, супрацоўнікі могуць тут і цяпер адпрацоўваць, далей маштабіруюцца на больш прадуктыўныя вылічальныя сістэмы. Няма неабходнасці марнаваць дадатковыя рэсурсы.

Усё вышэйпералічанае, на мой погляд, ясна паказвае значэнне суперкамп'ютарнага цэнтра сёння. Пры гэтым мы забяспечваем камфортны аддалены доступ да яго для нашых студэнтаў і супрацоўнікаў; зусім неабавязкова прыходзіць да нас, каб выканаць распрацоўку праграмага забеспячэння. Гэта можна рабіць з любой рабочай станцыі, падлучанай да сеткі БДУ. А паколькі мы сёння забяспечваем – па заяўках нашых карыстальнікаў, – абаронены доступ у сетку БДУ і з дома, то ў прынцыпе хоць з дома распрацоўвай праграмы для суперкамп'ютара.

– **Як вядома, адзін з праектаў ЦІТ – сайт Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь...**

Гэта быў цалкам наш праект. Але Вы кажаце пра папярэднюю версію сайта. Новая версія распрацоўвалася БелТА.

– **Ці былі іншыя маштабныя вэб-праекты?**

Былі і ёсць. Гэта сайты Міністэрства адукацыі Беларусі, Канстытуцыйнага суда, Міністэрства ўнутраных спраў, суда Еўразійскага эканамічнага саюза, Вышэйшай атэстацыйнай камісіі.

– **Сайт БДУ неаднаразова адзначаўся прэміямі ТІВО...**

Кожны раз, калі сайт удзельнічаў у Інтэрнэт-конкурсах ТІВО – а ўдзельнічаў ён тройчы, пачынаючы з 2007 года, – ён адзначаўся першым прызам і займаў першае месца ў намінацыі «Навука і адукацыя». І ў 2016 годзе ў нас ізноў атрымалася паўтарыць дасягненне.

– **Ці адзначаны сайт якімі-небудзь яшчэ дасягненнямі? І як асабіста Вы ацэньваеце яго працу?**

Я думаю, што лепш за ўсё стан і працу нашага сайта ацэньвае пазлымы набор аб'ектыўных крытэрыяў экспертнага групу, якая вядзе рэсурс <http://webometrics.info/>. Групаў ацэньваецца не толькі галоўны сайт, але і наогул усе інтэрнэт-рэсурсы дамена bsu.by якімі мы валодаем. На сёння мы займаем у свеце 634-е месца. Бліжэйшы да нас беларускі інтэрнэт-сайт – сайт Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта – займае месца нумар 3142. Але што гэта такое – 634-е месца ў свеце? Давайце паглядзім, на якім мы месцы сярод рускамоўных рэсурсаў. З расійскіх сайтаў мы прапусцілі наперад толькі Маскоўскі дзяржаўны і Санкт-Пецярбургскі дзяржаўны ўніверсітэты, якія займаюць адпаведна 183-е і 532-е месца ў агульнасусветным рэйтынг. Далей, украінскія ўніверсітэты. Самы лепшы з іх – Кіеўскі нацыянальны ўніверсітэт імя Т. Шаўчэнкі, – займае 1155-е месца. Калі казаць пра Прыбалтыку, то самы лепшы латвійскі ўніверсітэт – на 1016-м

месцы, Віленскі ўніверсітэт – на 768-м месцы, і толькі Тартускі ўніверсітэт (Эстонія) – нас апырэдзіў. Ён на 447-м месцы. Але, як вядома, Эстонія сёння ў Еўрапейскім саюзе з'яўляецца амаль што эталонам інфарматызацыі. На ўсёй жа прасторы СНД мы не проста ўваходзім у «спіс найлепшых», мы на 3 месцы. Крытэрыі і сістэму ацэнак можна ўбачыць на сайце праекта. Яны мяняюцца, але так ці інакш там заўсёды прысутнічаюць аб'ектыўныя і, больш за тое, комплексныя крытэрыі. Прычым да іх адносяцца не толькі якасць і аб'ёмы адукацыйных і навуковых матэрыялаў, але і наколькі матэрыялы цытуемыя. Па сутнасці, сёння рэйтынг Webometrics ацэньвае увогуле прысутнасць універсітэта ў сусветнай інфармацыйнай прасторы.

– **Якія яшчэ напрамкі па інфарматызацыі ў БДУ бачацца Вам перспектыўнымі?**

Нам трэба імкнуцца да максімальнага выкарыстання анлайн-тэхналогій на ўсіх формах навучання. Адпаведнае рашэнне прыняў Савет БДУ на пашыраным пасяджэнні ў верасні. Шчыра кажучы, мы, сапраўды, неэфектыўна выкарыстоўваем і час студэнтаў, і час выкладчыкаў, марнуючы яго на тое, каб шматразова ўзнаўляць адзін і той жа вучэбны матэрыял. У нашых студэнтаў з пераходам на 4-гадовае навучанне і так цяпер вельмі мала часу для пошуку працы і стажыроўкі. Мы іх трымаем у аўдыторыях, максімальна загрузаючы навучальны працэс, спрабуючы за 4 гады даць ім прафесійныя веды, якія дазваляць займаць годнае месца на рынку працы. Трэба сумяшчаць гэтыя дзве задачы – спрыяць студэнтам стажыроўкамі на рэальных месцах працы і ў той жа час даваць ім неабходны прафесійны кампетэнцыі. Але спыняцца на анлайн-навучанні таксама не варта, трэба рухацца да адкрытай адукацыі.

– **І апошняе пытанне. У БДУ прынята праграма інфарматызацыі на 2016–2020 гг., што яна прадугледжвае?**

Дадзена праграма заклікана забяспечыць далейшае развіццё БДУ як вядучага ўніверсітэта нашай краіны і на сусветным узроўні. Першая мэта – павысіць якасць адукацыі, зрабіць адукацыю ў БДУ даступнай на працягу ўсяго жыцця чалавека. Другая мэта – гэта развіццё мабільнага навучання; наша адукацыя павінна быць даступнай у любым пункце планеты незалежна ад фізічнага месцазнаходжання навучэнца. І трэцяя мэта – зрабіць так, каб усе працэсы інфарматызацыі палегчылі працу выкладчыкам, і садзейнічалі прафесійнай падрыхтоўцы студэнтаў. Вось што нам трэба: якасць, мабільнасць і паліпшэнне ўмоў вучобы і працы. Бо калі інфарматызацыя не адкрывае новыя магчымаасці, яна ніколі не будзе эфектыўнай. Інфарматызацыя – гэта заўсёды мастацтва магчымага. У праграме прапрацаваны канкрэтныя напрамкі, яна апублікавана ў часопісе «Веснік БДУ», Серыя 1 («Фізіка. Матэматыка. Інфарматыка»), №1, 2015 г.

Гутарыў Сяргей МАЕЎСКІ

У межах праекта «Асобы БДУ» прадстаўляем вашай увазе інтэрв'ю з прарэктарам па вучэбнай рабоце БДУ Сяргеем ХОДЗІНЫМ.

У яго студэнты даведаліся, як выхаваць у сабе якасці кіраўніка, настаўніка, як ставіцца да вучобы, працы, вывучаць і шанаваць свае традыцыі.

– **Сяргей Мікалаевіч, адкуль Вы родам? Як прайшла Ваша дзяцінства?**

– Мае першыя шэсць месяцаў жыцця прайшлі ў пасёлку Путчына Дзяржынскага раёна Мінскай вобласці. Менавіта тут нарадзіўся знакаміты гісторык Мікалай Улашчак, сапраўдны патрыёт Беларусі. Мікалай Мікалаевіч – выпускнік БДУ, вучань У. І. Пічэты і Д. І. Даўгялы. І хоць усё сваё плённае навуковае жыццё ён правёў у Маскве, але бязмерна любіў Беларусь і сваю малую радзіму. Ужо ў сталым узросце напісаў пра яе кнігу, напоўненую трапятаннем і любоўю да сваіх землякоў. Так што мой выбар стаць гісторыкам, магчыма, быў наканаваным лёсу.

Амаль усё маё дзяцінства прайшло ў вёсцы Лютавічы Капыльскага раёна ў бабці з дзядулем, пакуль бацькі не атрымалі квартиру і не ўладкаваліся побач, у г. п. Чырвоная Слабада Салігорскага раёна.

Беларусы – пераважна нацыя сельская і жылі вялікімі сем'ямі. У часы «валочнай памеры», вядомай са школьнай праграмы, сем'і пры раздзеле двара сяліліся побач. Так атрымалася, што прозвішча Ходзін не вельмі распаўсюджанае, але ў Лютавічах Ходзіны складалі ў другой палове 19 стагоддзя да чвэрці ўсіх жыхароў. У вучняў Лютавіцкай пачатковай школы часам супадалі не толькі прозвішчы і імёны, але нават імёны па бацьку. Таму настаўнікі пазначалі дзённікі навучэнцаў ад імя маці (Ірын, Валін і г. д.).

– **Вы з ранніх гадоў марылі звязаць сваё жыццё з гісторыяй?**

– Не. У дзяцінстве я марыў быць урачом, пасля – біёлагам. Быў удзельнікам раённых і абласных алімпіяд па рускай і беларускай мовах, па матэматыцы. Пісаў вершы і прозу. Друкаваўся. Апускаючыся з галавой ва ўсё, што цікавіла. Было складана спыніць свой выбар на чымсьці адным, але ў выніку галоўным захваленнем у жыцці стала гісторыя. Нас у сям'і трое дзяцей. На сваёй малой дзіцячай радзе мы, дзеці, неяк вырашылі, што калі я буду гуманітарыем, то павінны быць у сям'і і тэхнік, і ўрач. У выніку я скончыў гістарычны факультэт БДУ, брат – радыётэхнічны, а сястра – медыцынскі.

Са школьнай лавы я пачаў пісаць вершы, і многія з іх памятаю дагэтуль. Публікавацца стаў пазней. Паступаць першапачаткова планавалі на факультэт журналістыкі. На гэта мяне падштурхнула тое, што аднойчы на зімовых вакацыях да нас у школу прыехала маладая журналістка, і нам, 10 класу, прачытала свой аповед (я да таго часу ўжо таксама друкаваўся). Але для паступлення патрэбна была творчая характарыстыка, па якую я адразу ж адправіўся ў Дом друку. Апублікаваных матэрыялаў у мяне было ня мала, але ў кожным са шматстайных выданняў – па адным. Плюс да ўсяго не ведаў, што можна задзейнічаць публікацыі ў раённай газеце («Шахцёр»). Урэшце, не атрымаў характарыстыкі з рэдакцыі, таму абраў іншы шлях і паступіў на гістарычны факультэт.

Што гэта – выпадковасць ці лёс? За шматлікімі выпадковасцямі, магчыма, хаваецца наша наканаванне. Гэта потым ужо ўспамінаеш, што ўлюбёным адпачынкам было чытанне міфаў Старажытнай Грэцыі і Рыма, што падручнікі па гісторыі прачытваў яшчэ да пачатку заняткаў, што ў бібліятэцы перачытаў усю кнігі па ваеннай гісторыі. І зараз ужо разумееш, што не выпадкова тэмамі першых курсавых прац былі культ Афравыты і ваенныя дзеянні ў гады Першай сусветнай вайны.

Вядома, не варта цалкам разлічваць на лёс: калі ёсць за што перажываць – перажывайце, а калі дзесьці не пашанцавала –

Заўсёды шануйце тое, што маеце

не адчайвайцеся. Часовыя няўдачы не павінны быць перашкодай для здзяйснення важных адкрыццяў, набывання новых ведаў.

– **Чаму так важна ведаць гісторыю сваёй краіны і іншых дзяржаў?**

– Самае страшнае, што можна зрабіць з чалавекам – адняць у яго памяць. І тады ім можна лёгка маніпуляваць: накіраваць супраць сваіх бацькоў, блізкіх, сяброў, супраць сваёй радзімы. Гісторыя – злучнае звяно пакаленняў, трансляцыя досведу. Ці ўсе ведаюць, што класік эканамічнай гісторыі Адам Сміт, перш чым напісаць сваю знакамітую кнігу «Багацце нацый», займаўся вывучэннем традыцый і маралі розных народаў. Вядомы расійскі гісторык В. В. Ключоўскі аспрэчваў сцвярджанне старажытных пра тое, што «гісторыя – настаўніца жыцця». Яна не вучыць, яна карае за няведанне ўрокаў. Але часам, на жаль, такое адбываецца. Вывучаючы мінулае, мы лепш разумеем сучаснасць і ўяўляем будучыню.

Я ні разу не пашкадаваў, што абраў гісторыю як асноўны кірунак сваёй навуковай дзейнасці. Свет гісторыі стаўся для мяне больш займавальным, чым іншыя навукі.

Лічу, што кожны чалавек, які паважае сябе, павінен вывучаць і ведаць гісторыю сваёй краіны, гісторыю малой радзімы, імкнуча даведацца пра свае карані. Некаторыя мяркуюць, што гэта даволі сумны заняткаў: трэба чытаць шмат кніг, марнаваць ня мала вольнага часу. Але ж важнае творчае ўспрымання гісторыі. Можна не толькі штудзіраваць падручнікі, але і наведваць тэатры, глядзець фільмы, тэлеперадачы. Хацелася б працягнуць – шукаць у інтэрнэце... Але, на жаль, там часам знаходзіш такое!..

– **У жыцці кожнага чалавека бываюць цяжкасці ў рэалізацыі планаў ці мар. Як з імі справіцца?**

– Дзякуючы цяжкасцям мы гартуем свой характар, імкнёмся да найлепшага. На працягу жыцця мы здзяйсняем шмат памылак, якія цягнуць за сабой не заўсёды добрыя наступствы. Трэба ўмець своечасова спыніцца і зрабіць высновы. Часам з прычыны ўзросту і недахопу досведу мы ўспрымаем добрае як дрэннае. Часам толькі таму, што нам здаецца: нас прымушаюць, і мы пярэчым то бацькоўскаму досведу, то прапанове ад грамадства.

У многіх краінах праблема працаўладкавання вельмі актуальная, і ў свеце вялікая частка беспрацоўных – моладзь. У нас гэтаму пытанню надаецца адмысловая ўвага. Але хіба ўсе задаволеныя размеркаваннем...

Калі я заканчваў універсітэт, ведаў, што размеркаванне чакае ўсіх студэнтаў. І гэта ўяўлялася магчымасцю напоўніцу адчуць сваю самастойнасць, пабыць удалечыні ад родных, самому зарабляць сабе на жыццё. Па размеркаванні трапіў у вёску Доктаравічы Капыльскага раёна Мінскай вобласці. Школа была вялікая для вясковай – каля 450 вучняў.

У першы год працы я выкладаў геаграфію, фізкультуру, спевы, найменш – гісторыю, таму што майму калегу перадыхадам на пенсію важна было зарабіць як мага больш. Потым гэты досвед мне спатрэбіўся, калі стаў дырэктарам. І той перыяд часу, калі я жыў і працаваў у вёсцы, апынуўся вельмі важным досведам для мяне з пункту гледжання чалавечых зносін і школы жыцця.

Калі ты пачынаеш рэальна штосьці рабіць, бачыш першыя вынікі, то табе вельмі складана пакідаць гэту справу. Вельмі добра памятаю апошнюю лінейку першага верасня ў Доктаравіцкай школе. Па шэрагах перадалі тэлеграму з Мінска, што атрымана згода на мой перавод у БДУ. Бо гэта была мара! Але калі да мяне падышла трэцякласніца з вельмі белымі бантамі і са слязамі на вачах спытала: «Гэта праўда, што Вы з'яжджаеце?» – паверце, яшчэ імгненне, і я гатовы быў сказаць: «Не, вядома!» Бо ў школе прапрацаваў ужо 3 гады. За гэты час паспеў прывыкнуць да ўсіх, прасякнуцца іх лёсам. Але ж вельмі хацелася паспрабаваць сябе і ў іншым...

У 1988 г. быў пераведзены на працу на гістарычны факультэт. Напачатку чытаў свае лекцыі на беларускай мове. У цэлым успрымалася гэта з узнеўласцю. Памятаю перапоўненую 433 аўдыторыю галоўнага корпуса, дзе студэнты сядзелі нават на падлозе. Такая цікавасць была да сваёй гісторыі! Але на завочным аддзяленні многія былі супраць лекцыяў на беларускай мове. Важна было не раскалоць грамадства па моўным прынце. І, хоць для мяне беларуская мова з нараджэння такая блізкая, выступаў за тое, каб гэты працэс быў усвядомленым і добраахвотным. Хоць тады, у канцы 1980-х – пачатку 1990-х гг., былі розныя настроі і дзеянні.

У 1990 г. на кафедру перайшоў Павел Алегавіч Лойка, сын вядомага беларускага пісьменніка, які сам ужо да гэтага часу быў папулярным гісторыкам. Мы падзялілі з ім курс лекцыяў на факультэтах: ён чытаў курс да 1917 года, а я – савецкі перыяд. Дарэчы, не трэба бачыць гісторыю, у тым ліку савецкі час, у чорна-белым святле. Гераізуемы адны старонкі, не варта пэцкаць дзёгцем іншыя. Бо гэта наша гісторыя, якую стваралі нашы бацькі, дзяды і прадзеда, нашы Настаўнікі...

– **Што парайце студэнтам?**

– Трэба імкнуцца да новага, але і шанаваць тое, што атрымліваеш у спадчыну. Памятайце прыказку: «Што маем – не захоўваем, страціўшы – плачам». У дзяцінстве, калі ў мяне быў юнацкі максімізм, злаваўся па дробязях, быў залішне імпульсывым. Але мая бабуля заўсёды мне казалася: «Абы вайны не было». З гадамі зразумеў, што бабуля мела рацыю. Часам мы прымаем тое, што ёсць (свет за акном, разуменне блізкіх ці калегаў і г. д.) як належнае, не імкнёмся рабіць штосьці для сям'і, сяброў, для краіны. Здаецца ж гэта нікуды не знікне, нават клапаціцца не трэба... Але тады ёсць небяспека з часам смагае важнае і патрэбнае страціць. Фарміруюце не толькі свой імідж, але і імідж сваёй краіны, універсітэта, любіце і паважайце сваіх родных і блізкіх.

– **Як у Вас атрымліваецца не губляць запал?**

– Так склалася, што асноўную частку свайго часу я прысвячаю працы, нават падчас адпачынку. Калі я быў дырэктарам школы, то вельмі хваляваўся за ўсё, што адбывалася ў яе сценах. У марозную зімовую ноч мог прыбегчы і праверыць, ці ўсё ў парадку, ці грэюць батарэі. На пасадзе дэкана

гістарычнага факультэта прабыў 16 гадоў, не так даўно стаў працаваць на новай пасадзе прарэктара па вучэбнай рабоце БДУ. Ахоп працы стаў шырэйшы, часу на адпачынак – менш, але мяне гэта задавальняе. Мне падабаецца хуткі рытм жыцця, ён дапамагае размеркаваць свой час правільна, сканцэнтравана на самым важным.

Каб не страціць цікавасць да працы, неабходна заўсёды знаходзіцца ў тонусе, трэба любіць тое, чым займаецца, аддаваць усе сілы і энергію. Толькі тады ваша праца будзе прыносіць радасць і станоўчыя вынікі.

– **Сяргей Мікалаевіч, вандраванні прысутнічаюць у Вашым жыцці?**

– Я люблю падарожнічаць па Беларусі, калі выдаецца такая магчымасць. Часта вельмі заняты, таму рабіць гэта складана. Але кожны год абавязкова вылучаю некалькі дзён, каб знайсці новыя цікавыя месцы для наведвання. Я шмат чаго ведаю пра пэўныя месцы нашай Радзімы, але цікавей убачыць усё ўвачавідкі. Супрацоўнічаючы з замежнымі ўніверсітэтамі, бываю за мяжой. Безумоўна, імкнуся паглядзець выбітнасці краіны, у якую прыезджаю, архітэктру, пазнаёміцца з рознымі цікавымі людзьмі. Люблю атрымаць асалоду ад прыгажосці прыроды. Яна схіляе часам пабыць сам-насам з ёй, паслухаць цішыню, трапятанне лістоты... На жаль, для гэтага часу ўсё менш і менш.

– **Ці верыце Вы ў цуды? Ці здаралася з Вамі нешта незвычайнае?**

– Цуд адбываецца тады, калі мы не толькі гэтага чакаем, але і да гэтага рыхтуем. Многія студэнты чакаюць цуду на іспыце. Часам мы верым у прыкметы. Я ж таксама быў студэнтам. Памятаю іспыт і білет, самы складаны, які ўсе баяліся выцягнуць (тыповая сітуацыя для студэнтаў) – Канстытуцыя Эфіопіі і камуністычныя партыі краін Трапічнай Афрыкі. Як на ліха, менавіта ён мне трапіўся ў «судны дзень». Але я чакаў гэтага падвоху, прачытаў манаграфію замест падручніка. Выцягнуў гэты білет... Атрымаў за адзак пяцёрку (была пяцібальная сістэма). Для мяне гэта быў своеасаблівы цуд. Але пагадзіцеся: цуды адбываюцца, калі мы іх хоць трохі рыхтуем! Верце ў цуд і рабіце ўсё, каб ён адбыўся.

– **Найлепшы падарунак для Вас – гэта...**

– Добрае чалавечае стаўленне. Калі ў тваім сэрцы любоў, то не знаходзіцца месца для нянавісці. А матэрыяльных выгод мы заўсёды можам дамагчыся. Грошы – гэта істотна, але без здароўя не дасягнуць нічога. Калі ўнікаюць у жыцці складанасці, то чалавечыя адносіны могуць усё выратаваць. Калі разлады ці дрэнны настрой – патрэбны чалавек, які цябе падтрымае. Тады ўсё стане на свае месцы, і вы будзеце шчаслівымі.

– **Падкажыце кнігу, якую варта прачытаць.**

– У акадэміка Мікалая Дубініна ёсць кніга «Вечны рух». Я раю яе прачытаць. Яна апавядае пра выдатных людзей такой навукі, як генетыка, пра падзеі, звязаныя з расэннем шэрагу карэнных праблем навукі і практыкі, пра барацьбу за генетыку, у развіццё якой сам М. П. Дубінін зрабіў вялікі ўнёсак. А яшчэ ўнікальныя творы Уладзіміра Караткевіча! Яго «Ладдзя распачы» – абавязкова раю прачытаць, асабліва калі вам вельмі складана.

І яшчэ хочацца дадаць: на эмблеме нашага ўніверсітэта БДУ намалявана кветка папараці. Гэта таксама знак руху, пошуку. Ніхто не бачыў гэту кветку, але кожны спадзяецца на цуд. Але цуд – гэта пошук, гэта праца людзей, накіраваная на тое, каб зрабіць сябе і свет лепшым. Надзея выкладчыкаў – гэта студэнты, якія сваім жаданнем і ідэямі дапамагаюць удасканальваць наш універсітэт, студэнты, якія аддаюць часцінку сябе для вялікай дружнай сям'і БДУ.

Гутарыла
Дар'я ШЛАПАКОВА

Студэнты года–2016

У нашым універсітэце падведзены вынікі штогадовага конкурсу на званне «Студэнт года 2015/2016 навучальнага года» і вызначаны пераможцы і лаўрэаты па 4 намінацыях. Прадстаўляем найлепшых студэнтаў:

Намінацыя «Лідар»:

ПАДНАМІНАЦЫЯ «УНІВЕРСІТЭТ»:

Ганна ГАМОРЫНА,

4 курс, Інстытут журналістыкі

«Для мяне БДУ – гэта магчымасці і людзі. Калі студэнты – твар універсітэта, то мы, студэнцкі актыў, яго душа. Менавіта мы ствараем гэту непаўторную атмасферу

жыцця і руху ў нашым універсітэце. Менавіта мы пасля ўсіх мерапрыемстваў прыходзім на іспыты, ведаючы на 2, спадзеючыся на 4, атрымліваем 7, а пасля гэтага яшчэ і абураемся «чаму не 9?». Менавіта нам даверана ганаровая місія тушыць святло на факультэце, бо мы сыходзім апошнімі. Менавіта мы збіраем 20 мільёнаў ахвяраванняў дробяззю, а потым бжым у сталуюку размяняць. Менавіта мы разбіраемся ў апаратуры актывых зал лепш, чым людзі, адказныя за яе. Менавіта мы часцяком засынаем і працынаемся з першымі прамянямі сонца.

Мы ненармальныя? Апантанья? Фанатычныя? Магчыма... магчыма, трэба быць фанатычным, каб кожны дзень пераадоляваць сябе і станавіцца лепшым. Быць найлепшым студэнтам, найлепшым лідарам, найлепшым сябрам. Быць лепшым, мацнейшым і больш рашучым, каб цела станавілася мацнейшым, а розум вастрэйшым! Не ведаю, наколькі трэба быць вар'ятам, каб ад гэтага ўсяго адмовіцца.

Я ўдзячная кожнаму чалавеку, з якім звяло мяне студэнцтва за гэтыя чатыры гады. Каардынацыйнаму савету – за дапамогу і падтрымку, студэнцкаму гарадку – за прыклад.

А Беларускаму дзяржаўнаму ўніверсітэту – проста за тое, што ён ёсць. Я ганаруся, што я студэнтка БДУ».

ПАДНАМІНАЦЫЯ «ФАКУЛЬТЭТ»:

Іна ХОХ,

3 курс, хімічны факультэт

Вучоба на хіміфаку далёка не простая, аднак у перапынках паміж мноствам пар і «лабаў» Іна знаходзіць час для заняткаў грамадскай дзейнасцю. Спачатку яна стала

рэдактарам студэнцкай газеты Chemical Boom.

На дасягнутым яна спыняцца не збіралася, таму вырашыла

Пераможцы і лаўрэаты конкурсу «Студэнт года 2015/2016 навуч. г.» заслужылі прызнанне і ўжо ставяць сабе новыя мэты

паспрабаваць праявіць сябе ў якасці актывісткі «пяrvічкі» БРСМ хімічнага факультэта. Іна валодае добрымі лідарскімі якасцямі, дзякуючы чаму ўжо ў пачатку другога курса яна стала сакратаром БРСМ хімічнага факультэта. Пад яе кіраўніцтвам прайшло мноства мерапрыемстваў, такіх як «Містар хіміфака», «Хіміфак запальвае зоркі» і штогадовы факультэцкі этап кубка першакурсніка. За перыяд сваёй працы яна здолела сабраць моцную, крэатыўную і дружную каманду, якая дзень пры дні імкнецца зрабіць жыццё студэнтаў цікавейшым і веселейшым.

«У жыцці кожнага чалавека асабліва важным робіцца пытанне расстаноўкі прыярытэтаў. Гэта пытанне самае складанае, бо патрабуе прыняцця лёсавызначальных рашэнняў і пошуку кампрамісаў паміж усімі сферамі жыцця. Я лічу, што асоба павінна быць развітай ўсебакова – гэта заклад поспеху. І развіццё варты пачынаць як мага раней.

БДУ – гэта плацдарм, дзе сабраны магчымасці. Не толькі ў адукацыйным плане, але і ў плане асобаснага росту і развіцця. І дзякуючы гэтым магчымасцям кожны студэнт можа абраць шлях для самарэалізацыі.

У жыцці пасля ўніверсітэта прыйдзеца сутыкнуцца з цяжкасцямі куды больш значнымі, чым у паўсядзённым студэнцкім жыцці, але калі спаўна карыстацца тым, што дае табе БДУ, мала што зможа загнаць цябе ў тупік».

Намінацыя «Навука»:

ПАДНАМІНАЦЫЯ «ПРЫРОДАЗНАўЧА-ТЭХНІЧНЫЯ НАВУКІ»:

Ігар ЛОБАЧ,

5 курс, фізічны факультэт

З'яўляецца пераможцам міжнародных алімпіяд па фізіцы. Актывуна займаецца навуковай дзейнасцю

дамленняў на міжнародных фізічных канферэнцыях.

«Выказваю велізарную падзяку свайму навуковаму кіраўніку Андрэю Ігаравічу Бенедыктавічу і загадчыку кафедры тэарэтычнай фізікі Ілью Давыдавічу Феранчуку за падтрымку, гэтай перамогай я абавязаны менавіта ім. БДУ для мяне – гэта другі дом. Ён адкрыў для мяне дзверы ў свет навукі і пазнаёміў з выдатнымі людзьмі, якія любяць і ведаюць сваю справу».

ПАДНАМІНАЦЫЯ

«САЦЫЯЛЬНА-ГУМАНІТАРНЫЯ»:

Ірына БАЛАБАНОВІЧ,

4 курс, філалагічны факультэт

Навуцаецца па спецыяльнасці «Руская філалогія». Цікавасць да філалогіі ў Ірыны ўзнікла яшчэ ў школьнай гады, калі яна стала актывуна ўдзельніца

у алімпіядах па рускай мове і літаратуры. Яна станавілася пераможцай заключных этапаў рэспубліканскай алімпіяды па рускай мове і літаратуры, заключных этапаў алімпіяды школьнікаў Саюзнай дзяржавы, рэспубліканскай алімпіяды навучэнцаў па рускай славеснасці, рэгіянальнай алімпіяды па журналістыцы «Медыя і я». Захопленая таямніцамі мовы, дзяўчына вырашыла звязаць свой жыццёвы шлях з русістыкай, паступіўшы на філалагічны факультэт.

Стаўшы студэнткай БДУ, Ірына з першага курса ўключылася ў далейшую працу. Галіна яе навуковых інтарэсаў знаходзіцца ў сферы лінгвістыкі тэксту. На сёння ў яе актыўнае 11 апублікаваных навуковых прац. У 2016 г. праца І. Балабановіч «Літаратурныя пераклічкі ў паэзіі А. Кушнера» перамагла на конкурсе на найлепшыя навуковыя працы студэнтаў БДУ ў галіне сацыяльных і гуманітарных навук.

Акрамя таго, Ірына бярэ ўдзел у прафрыентацыйнай працы: праводзіць заняткі са старшакласнікамі ў рамках падрыхтоўкі да алімпіяд па рускай мове і літаратуры, з'яўляецца ўдзельнікам журы мінскай алімпіяды па лінгвістыцы. На IV Мінскім фэсце моў Ірына Балабановіч выступіла ў якасці прэзентара старажытнарускай мовы. Актывуна навукова-даследчая праца студэнткі паспяхова спалучаецца і грамадскай працай (з 2014 г. Ірына выконвае абавязкі сакратара студэнцкага савета інтэрната БДУ № 7). За выдатныя паказчыкі ў навучальнай, навукова-даследчай і грамадскай працы Ірыне была прызначана імяная стыпендыя.

У 2017 г. дзяўчына заканчвае філалагічны факультэт, плануе працягнуць навучанне ў магістратуры.

«Для мяне БДУ – гэта ВНУ, які заклала падмурак майго навуковага светапогляду, дала мне цэласнае, сістэмнае ўяўленне пра сучасную філалогію, спрыяла фарміраванню майго ўяўлення пра сябе як пра гуманітарнага. Гэта тая першая прыступка майго прафесійнага станаўлення, падняўшыся на якую, я змагла ўбачыць неабсяжны абшар перспектывных даследаванняў у рэчышчы лінгвістыкі тэксту».

Намінацыя «Культура»:

Улад МАКАРЭВІЧ, 4 курс, эканамічны факультэт

Лаўрэат спецыяльнага фонду

Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па сацыяльнай падтрымцы адораных навучэнцаў і студэнтаў, уладальнік стыпендыі Прэзідэнта РБ, вядучы мерапрыемстваў, вакаліст.

«БДУ для мяне – гэта магчымасць выявіць сябе не толькі ў вучобе, навуковай дзейнасці, але і ў грамадскім жыцці. БДУ выхоўвае актывуных, творчых, крэатыўных і мэтаскіраваных асоб. БДУ кожнаму дае шанец рэалізаваць сябе, і толькі ад нас залежыць, як мы ім скарыстаемся».

Намінацыя «Спорт»:

Вікторыя БУНДЗЮКОВА,

6 курс, фізічны факультэт

Спецыялізуецца па ядзернай фізіцы і тэхналогіях. З'яўляецца майстрам спорту РБ па футболе. Шматразова станавілася фіналістам, уладальнікам кубкаў і суперкубкаў краіны, прызёрам чэмпіянату краіны. З'яўляючыся капітанам жаночай зборнай БДУ па футболе ў залах, за мінулы год стала пераможцай круглагадовай студэнцкай універсіяды. Каманда фізічнага факультэта таксама стала першай па выніках круглагадовай студэнцкай спартакіяды.

«Для мяне БДУ з'яўляецца не проста месцам атрымання вышэйшай адукацыі. БДУ – гэта тое месца, дзе ты можаш рэалізаваць сябе, цалкам раскрыцца і працягнуць займацца ўлюбёнай справай».

Найлепшыя моладзевыя праекты БДУ–2016: Як стаць студэнтам на тыдзень ці вылучыць ДНК?

Яшчэ больш фота і відэа
gazeta.bsu.by

Вынікі конкурсу «Найлепшы моладзевы праект БДУ–2016» ужо падведзены, але вельмі хутка стартуе наступны этап цікавага паядынку. З новага каляндарнага года пачнецца і новая старонка летапісу гэтай падзеі. **Пра самае неабходнае, што спатрэбіцца на цікавым шляху студэнта-стваральніка, а таксама імёны пераможцаў расказала начальнік аддзела моладзевых праграм і праектаў упраўлення выхаваўчай работы з моладдзю Наталля КАПАЦЭВІЧ.**

– Наколькі зацікавіў праект студэнтаў – як змяняецца лічба заявак з году ў год?

– Штогод падаецца розная колькасць заявак. У 2016 годзе прыняла ўдзел найбольшая колькасць за ўсю гісторыю конкурсу – 42 праекты. За званне найлепшага змагаліся 26. Куды зніклі астатнія? Конкурс мае чатыры этапы. Спачатку студэнты падаюць свае заяўкі, пасля ідзе абарона і прадстаўленне праектаў перад камісіяй, далей адбываецца рэалізацыя. Яна можа ажыццяўляцца як пры матэрыяльнай падтрымцы, так і без, яе прызначэнне вызначаецца экспертнай камісіяй. Апошні этап праходзіць праз год, пасля рэалізацыі праектаў, калі студэнты прыходзяць ужо з вынікамі. Некаторыя праекты, якія прымалі ўдзел, не змаглі рэалізавацца. Зараз стартуе новы этап – да снежня мы прымалі заяўкі, дарэчы, ні разу не было менш за пятнаццаць.

– На што трэба звярнуць асаблівую ўвагу пры прэзентацыі праекта, каб ідэя не трапіла ў катэгорыю «кепскіх»?

– Экспертная камісія падтрымлівае розныя ідэі студэнтаў. Галоўнае, каб яны былі ўпэўненыя ў сваіх сілах, а работа мела актуальнасць для БДУ. ВУН са свайго боку заўжды дапамагае. На базе ўніверсітэта студэнты могуць вырабляць друкаваную прадукцыю для праектаў – афішы, лістоўкі, а таксама выкарыстоўваць нашу інфармацыйную пляцоўку. Гэта розныя сацыяльныя сеткі, сайты, прэс-служба ўніверсітэта, што дапамагае пашырыць аўдыторыю. Таксама існуе матэрыяльная падтрымка. Агульная сума гранта складае 5000 рублёў, якія размяркоўваюцца сярод усіх. Прапануюцца таксама праекты, рэалізацыя якіх магчыма і без фінансавання.

Маючы вялікі вопыт у дадзенай працы, прыйшлі да высновы: часта студэнты маюць добрую ідэю, але не могуць яе паднесці. Менавіта

Наталля Капацэвіч

таму для ўдзельнікаў конкурсу праводзяцца спецыяльныя трэнінгі, якія дапамогуць прыгожа прэзентаваць сваю працу. Напрыклад, перад абаронай вынікаў праектаў мы запрашалі генеральнага прадзюсара радыё «Бі-Эй» Дзмітрыя Смірнова, які правёў са студэнтамі двухгадзінны майстар-клас. Таксама кожны праект мае кіраўніка і куратара, да якіх можна звярнуцца па параду і дапамогу.

– Як дзейнічае экспертная камісія, калі бачыць: праект можа быць прадстаўлены і на больш высокім узроўні, чым універсітэцкая пляцоўка?

– Жюры заўжды раіць – гэта дасведчаныя людзі. Начальнікі і прадстаўнікі падраздзяленняў, якія могуць быць зацікаўленыя прапанаванымі праектамі, могуць уключыць іх у свой план. Напрыклад, упраўленне па справах культуры, псіхалагічная служба, студэнцкі гардак, наша ўпраўленне, іншыя, а таксама студэнцкая асамблея. Старшынёй з'яўляецца прарэктар БДУ па вучэбна-выхаваўчай рабоце і сацыяльных пытаннях Уладзімір Сувораў.

Прывяду адзін прыклад. Быў такі цікавы праект «Vita-caps». Наша студэнтка Алена Куранова прапанавала ўсталяваць ва ўніверсітэце капсулы для адпачынку. У Японіі і Кітаі існуе нешта падобнае: «Vita kaps» – капсула для аднаўлення, якую ўкаранілі ў зале чакання аэрапорта. У краінах СНД такога яшчэ няма. Дзяўчына распрацавала макет і прапанавала на базе ўніверсітэта ўсталяваць гэтыя незвычайнае прыстасаванне, дзе студэнты маглі б адпачыць, расслабіцца, паслухаць любімы трэк. Экспертная камісія патлумачыла, што ў рамках ВУН такое вынаходніцтва немэтазгоднае з-за вялікай колькасці навучанцаў і адсутнасці часу ў іх для «працэдур» – за перапынак гэта зрабіць немагчыма. Праект неабходна было прадставіць на ўзроўні рэспублікі. Напрыклад, чыгуначныя вакзалы, аэрапорты маглі б выкарыстоўваць капсулы для сваіх пасажыраў. Радасна, што ў выніку мы прапанавалі праект на конкурс «100 ідэй для Беларусі», дзе ён дайшоў да фіналу.

– Якія праекты таксама выхадзілі на ўзровень краіны?

Удзельнікі праекта «Студэнт на тыдзень» (на пярэднім плане) у Інстытуце журналістыкі БДУ

– Напрыклад, уладальнікі гран-пры ў 2015 годзе, творчая студыя «Мім-БДУ». Студэнты займаюцца гэтай творчай справай даўно, іх кіраўнік Іван Жукаў ужо стаў супрацоўнікам упраўлення выхаваўчай работы з моладдзю. Праца студыі пашыраецца: акрамя мім-шоу, надаецца ўвага фэйс-арту, дабрачынным напрамкам. Іх ведаюць, запрашаюць не толькі на ўніверсітэцкія мерапрыемствы, але і рэспубліканскія. Прымалі ўдзел у міжнародным фестывалі мастацтваў «Славянскі базар у Віцебску».

Аднак першачарговым конкурс скіраваны на падтрымку ініцыятыў студэнтаў БДУ і іх ажыццяўленне ў рамках нашай ВУН. У заяўках пазначаецца актуальнасць праекта для ўніверсітэта. Важна, каб установа рыхтавала ўрадліваю глебу для вырошчвання ідэй сваіх студэнтаў.

– Які лёс чакае ўдалыя і паспяховыя праекты?

– Ёсць мноства праектаў, якія сталі добрай традыцыяй. Напрыклад, гэта прыгожыя студэнцкія балі, якія праходзяць у розныя поры года. Кожны факультэт прадстаўляюць пары з найлепшых яго студэнтаў, якія авалодваюць асаблівасцямі некалькіх танцаў і рыхтуюць выдатныя выступленні. Пасля Ліцэй БДУ прымае шмат гасцей, якія спяшаюцца ўбачыць, як пары закружыцца ў вальсе ці пакарацца незвычайнаму рытму танга. Атамасфера, музыка, вячэрнія строі нашых студэнтаў пераносяць усіх на сапраўдны бал.

Гэта і дабрачынны праект «Мая школа». Студэнты наведваюць розныя сацыяльныя ўстановы, дзіцячыя дамы, хоспісы і дапамагаюць дзеткам па вучобе, разам рыхтуюць хатнія заданні.

Пастаянныя праекты пераносяцца ў план БДУ. Напрыклад «Брама-Мар», арганізатарам якога выступае кафедра літаратурна-мастацкай крытыкі Інстытута журналістыкі БДУ. Літаратурны конкурс, накіраваны на пошук і падтрымку таленавітай моладзі, праводзіцца з 2010 года і ўжо набыў статус рэспубліканскага. Будзем рэкамендаваць доканату Інстытута журналістыкі ўвесці яго ва ўласны план мерапрыемстваў. З кожным годам з'яўляецца ўсё больш ініцыятыў, таму неабходна даваць магчы-

масць развіцця новым праектам. У гэтым і заключаецца мэта конкурсу – дапамагчы рэалізаваць і ўвасобіць свежыя ідэі. У гэтым годзе гэта каля 10 праектаў, якія было рэкамендавана ўнесці ў план.

– Ці маюць праекты сваіх спонсараў?

– Не, матэрыяльная падтрымка ажыццяўляецца толькі сіламі ўніверсітэта. У снежні гэтага года мы плануем запраسیць зацікаўленых у супрацоўніцтве інвестараў. Гэта будзе залежаць ад пададзеных заявак і характару праектаў.

– Хто стаў пераможцам у гэтым годзе?

– Уладальнікам гран-пры стаў праект «Студэнт на тыдзень». Студэнты запрасілі некалькі школьнікаў, якія жадаюць паступіць у БДУ, стаць удзельнікамі сапраўднага студэнцкага жыцця. На базе Інстытута журналістыкі БДУ падчас школьных канікулаў старшакласнікі сталі навучанцамі ўніверсітэта: наведвалі лекцыі, семінары, розныя грамадскія мерапрыемствы. Праект сабраў шмат станоўчых водгукаў не толькі ад школьнікаў, але і іх бацькоў, блізкіх. Сваю дзейнасць будучыя студэнты павінны былі асвятляць у інтэрнэце, каб пра іх вопыт змаглі даведацца іншыя школьнікі і прымерыць гэтую ролю на сябе.

У намінацыі «Універсітэт» першае месца заняў «Чэмпіятат па спід-кубінгу BSU Cubing Day's-2015». Гэта ўнікальны праект для БДУ. Спартыўна-правадзілася на міжнародным узроўні і сабрала каля 70 прафесіяналаў з Беларусі, Расіі і Украіны. Кубік Рубіка тут збіралі і адной рукой, і нагамі, і нават усяляюць.

Другое месца заняў праект замежных студэнтаў «Наўруз-байрам». Гэта фестываль, прысвечаны новаму году чоркскіх народаў. У 2016 годзе праводзіўся маштабна на базе Ліцэй БДУ, сабраўшы 600 гледачоў. Былі запрошаны прадстаўнікі пасольстваў і іншых універсітэтаў. Акрамя музычнай праграмы, была прадстаўлена выстава нацыянальных атрыбутаў.

Завяршае тройку пераможцаў гэтай намінацыі праект «Навука на пальцах». Студэнты вельмі складаны навуковыя тлумачэнні шматлікіх фактараў «пераклалі» на простую мову, каб гэта змог зразу-

мець кожны. Напрыклад, як вылучыць ДНК ці як працуе паліграф (дэтэктар падману). Праекты філфака «Калядны дабрачынны бал» і журфака «Дзень роднай мовы на журфаку БДУ» сталі пераможцамі ў намінацыі «Факультэт».

Смачнымі драмікамі частуюць падчас свята «Дзень роднай мовы на журфаку БДУ».

– Нягледзячы на вялікую колькасць творчых праектаў, папулярнасць набіраюць і адукацыйныя, як, напрыклад, «Навука на пальцах»?

– Рэалізуецца мноства і адукацыйных праектаў. Напрыклад, «КУЛ: Клуб Упэўненых Людзей». Студэнты гатовы шукаць цікавых спікераў для працы з навучанцамі ўніверсітэта. Развіваецца праект «Business Intelligence Club», які вельмі спадабаўся камісіі. Некалькі разоў на тыдзень хлопцы і дзяўчаты самі запрашаюць вельмі вядомых людзей у розных сферах. Распрацавана сістэма падрыхтоўкі, дзе ёсць тэарэтычныя заняткі і практычныя. Студэнты пераканаліся: людзі, якія дасягнулі поспеху, гатовыя дзяліцца сваімі ведамі з іншымі.

– Існуе своеасаблівы алгарытм, з дапамогай якога можна стаць найлепшым праектам?

– На мой погляд, важныя некалькі момантаў. Безумоўна, гэта рэалізацыя праекта. Нават калі ён вельмі маштабны, але адсутнічае дакладная пабудова рэалізацыі, то шанцы на поспех вельмі малыя. Тут неабходна правільна падобраць людзей, знайсці СМІ і спонсараў, умець падвесці вынікі і прагназаваць вынік. Структура праектаў падобная, таму аснова – гэта яго праца, развіццё, удасканаленне. У працэсе ён павінен разгарэцца, стаць яшчэ больш цікавым, тады вынік парадзе. Вельмі важная актуальнасць для ўніверсітэта. Праект павінен зацікавіць студэнтаў, выкладчыкаў, супрацоўнікаў ВУН. Не варта забываць таксама, што прэзентацыя работы з'яўляецца штуршком яе развіцця. Неабходна данесці сваю ідэю да іншых, раскрыць яе, даказаць, чаму яна можа стаць пачаткам самага лепшага праекта.

Гутарыла
Дар'я НІКАНЧУК

Спартсмены года з рэктарам БДУ

УРАЧЫСТАСЦІ

Вялікі спорт у БДУ

(Заканчэнне. Пачатак на с. 1)

ларусі па шашэйных велагонках **Алена Амялюсік**. Лаўрэаты прэміі, якія навучаюцца на платнай аснове, былі вызвалены ад аплаты за 1 семестр навучання. Студэнты-бюджэтнікі атрымаюць прэмію эквівалентную гэтай суме.

«Мы імкнёмся, каб усе студэнты былі ўцягнуты ў фізкультуру і спорт. У структуры нашага ўніверсітэта ўжо 70 гадоў існуе кафедра фізічнага выхавання і спорту. За гэтыя гады праз яе прайшла велізарная колькасць студэнтаў, чыімі спартыўнымі дасягненнямі мы ганарымся», адзначыў рэктар БДУ Сяргей Абламейка.

Сяргей Уладзіміравіч прызнаўся, што ў юнацкасі сам займаўся футбалам і баскетболам, а таксама мае I разрад па шахматах. Рэктар лічыць, што і ў навуцы, і ў спорце трэба вельмі шмат працаваць, каб дамагчыся поспехаў.

Спартсмены Джавід Гамзатаў і Ігар Бокі адзначылі, што прыемна стаць лаўрэатамі прэміі, падзяка-

Кубак спартакіяды БДУ – у юрыдычнага факультэта

валі БДУ за ўвагу да спартсменаў. Яны распавялі, што сумяшчаць вучобу і заняткаў спортам досыць складана, але alma mater праяўляе разуменне і ідзе студэнтам на сустрэчу, каб яны маглі і атрымліваць адукацыю, і скарыць спартыўны алімп.

Аднак сакрэтаў паспяховага здарэння сесіі студэнты не раскрылі. Па іх словах, няма ніякага іншага спосабу здаць залік ці іспыт, як выканаць усе заданні выкладчыка і вывучыць прадмет.

«Спартсменам даводзіцца цяжка, бо вельмі нялёгка добра вучыцца ва ўніверсітэце і сумяшчаць вялікі спорт, – распавёў рэктар. – Ва ўніверсітэце ёсць агульнаадукацыйная праграма, якую трэба засвоіць, і патрабаванні многіх выкладчыкаў досыць высокія. Але маладыя спартсмены стараюцца, вучацца. І ў будучыні з дыпламам БДУ ўсё ў іх у жыцці будзе добра».

На пытанне, чаму вялікая частка спартсменаў універсітэта вучыцца на юрыдычным факультэце і адкуль у іх такая любоў да юрыспрудэнцыі,

адказаў вядомы беларускі барэц Камандар Маджыдаў: «У спорце і юрыспрудэнцыі шмат агульнага. Спорт – таксама вельмі вялікая навука, падчас барацьбы з супернікам трэба прадумаць стратэгію, прадбачыць яго дзеянні, шукаць рашэнні. Акрамя таго, юрыспрудэнцыя спатрэбіцца ў жыцці кожнага чалавека, каб адстойваць свае інтарэсы. Важна ведаць свае правы падчас допінг-кантролю. Цяпер у спорце шмат палітыкі і хлусні, таму веданне юрыдычных асноў дапаможа спартсменам абараняць свае правы».

На прызавыя грошы за алімпійскія перамогі студэнты яшчэ не будавалі планаў. Для іх галоўнае – яшчэ больш працаваць над сабой, паляпшаць вынікі, каб годна прадстаўляць сваю краіну на міжнароднай арэне.

Удзельнікі прэс-канферэнцыі пажадалі ўсім здароўя і поспехаў у новым годзе. А таксама новых спартыўных дасягненняў, каб Беларусь і БДУ гучала ганарліва.

Дар'я КОЎЗА

АКЦЫІ

«У Новы год – разам!»

21 снежня пярвічная прафсаюзная арганізацыя студэнтаў БДУ дружна і весела сустрэла надыход новага, 2017, года святочнай навагодняй акцыяй «У Новы год – разам!». Усе ўдзельнікі атрымалі самыя цёплыя пажаданні ад Дзеда Мароза і Снягуркі, а таксама яркія навагоднія фота ў Instagram. Неардынарны вядучы не пакінуў нікога без увагі сваімі вясёлымі заваднымі конкурсамі, розыгрышамі і жартамі.

Разам з прафсаюзным актывам кожны змог пацешна правесці свой час перад хуткай сесіяй, акунца ў атмасферу свята, пачуць цудоўную музыку, загадаць жаданне ля навагодняй ялінкі і атрымаць порцыю выдатнага настрою.

Павіншаваць сваіх родных і блізкіх прыгожымі падарункамі ў арыгінальным пакаванні дапамог handmade-афармляльнік.

А ў рамках традыцыйнай добрай мілай акцыі «Калядная казка» ў пераднавагодні тыдзень прафсаюзныя актывісты ў ролі Дзедаў Марозаў і Снягурак павіншавалі дзяцей навучэнцаў. Дзед з унучкай пабывалі ў гасцях у 20 сем'яў студэнтаў, магістрантаў і аспірантаў БДУ і з велізарнай радасцю прыўнеслі чараўніцтва ў кожны дом. Дзеткі атрымалі салодкія падарункі і самыя шчырыя віншаванні.

Прафкам студэнтаў БДУ

